



dypl. hig. stom. **Natalia Szeląg**

Lupy zabiegowe

– niezbędny atrybut higienistki?

Praca w lupach w gabinecie higieny? Dlaczego nie? Stomatologia jest prężnie rozwijającą się dziedziną medycyny. Na rynku pojawiają się coraz to ciekawsze propozycje i narzędzia mające ułatwiać pracę. Jednym z tych genialnych odkryć są właśnie lupy stomatologiczne.

Lekarze używają w swojej pracy lup już od lat, ale do gabinetów higieny stomatologicznej wchodzi one bardzo małymi krokami. Istnieje kilka przyczyn tego stanu rzeczy. Higienistki wątpią, że wpłynie to na jakość ich pracy, często zwyczajnie boją się nowości lub zniechęca je wysoka cena. W dzisiejszym artykule przedstawię, że praca w powiększeniu to w dzisiejszych czasach absolutna konieczność, jeśli stawiamy na jakość przeprowadzenia zabiegu.

Pierwszym i bardzo ważnym aspektem jest nasz wizerunek w oczach pacjenta, który jest coraz bardziej wymagający i doskonale wie, co oznacza wysoki standard leczenia. Dostępność wiedzy w internecie również wpływa

na jego zachowanie. Oczekuje on od personelu gabinetu precyzji i dokładności, a pracę w lupach doceni jako profesjonalizm.

Dlaczego praca w powiększeniu jest tak ważna? Dzięki powiększeniu możemy zobaczyć to, czego nieuzbrojonym okiem nie jesteśmy w stanie dostrzec. Uwidaczniają się nieszczelności wypełnień, próchnica powierzchni stycznych, kamień poddziąsłowy. Lupy wyostrzają obraz i powodują, że elementy wcześniej niezauważalne stają się widoczne (fot. 1-3).

Jama ustna pacjenta jest trudnym polem pracy. Mamy ograniczenia widoczności i oświetlenia pola zabiegowego oraz utrudniony dostęp. Czynniki te przysparzają



Fot. 1. Obraz rzeczywisty



Fot. 2. Obraz widziany w powiększeniu dwukrotnym



Fot. 3. Obraz widziany w powiększeniu czterokrotnym

mnóstwo problemów. Podczas pracy w jamie ustnej wyęźamy wzrok i mrużymy oczy, aby lepiej dostrzec niewielki kamień. Zachowanie takie nie jest korzystne dla naszego narządu wzroku, może doprowadzać do jego pogorszenia się. Używając powiększenia, eliminujemy jeden z tych czynników, zmniejszamy wysiłek i zmęczenie wzroku, a nasza praca staje się zdecydowanie łatwiejsza. Wpływa to na skrócenie czasu zabiegu. Zadowoleni będą pacjenci, których czas jest na wagę złota, i my sami, mogąc przyjmować większą liczbę pacjentów.

Konieczne jest również dodanie, że praca w lupach wpływa na ergonomię. Podczas pracy przy pacjencie nasze plecy powinny być wyprostowane, stopy ustawione płasko na podłożu, a głowa nie powinna być pochylona do przodu. Aby zapewnić sobie lepszą widoczność, pochylamy się do przodu i na boki. Generujemy w ten sposób przeciążenia, które obciążają mięśnie i kręgosłup. Będzie to procentować napięciem, bólem i zwyrodnieniami. Pracując w lupach, likwidujemy ten problem, ponieważ dobrze dobrane lupy będą wymuszały na nas utrzymanie prawidłowej



Fot. 4. Lupy wklejane w szkła okularów



Fot. 5. Lupy mocowane do oprawki okularowej



Fot. 6. Opaska czołowa

postawy ciała w trakcie pracy i zachowanie odpowiedniej odległości od pola zabiegowego.

Wszystkie powyższe argumenty przemawiają za pracą w powiększeniu. Ponieważ możemy wykonywać czynności zabiegowe z większą dokładnością i precyzją, znacząco skróci się czas zabiegu. Posiadanie dobrych lup zabiegowych będzie procentowało w przyszłości, kiedy będziemy mogli pracować dłużej nienarażeni na ból.

Na rynku pojawia się coraz więcej producentów oferujących lupy w swoim asortymencie, dlatego wybór

Dlaczego praca w powiększeniu jest tak ważna? Dzięki powiększeniu możemy zobaczyć to, czego nieuzbrojonym okiem nie jesteśmy w stanie dostrzec. Uwidaczniają się nieszczelności wypełnień, próchnica powierzchni stycznych, kamień poddziąstłowy.

dobrego produktu będzie trudny. Przygotowując się do zakupu, powinniśmy posiadać wiedzę na temat optyki i parametrów lup. Powinniśmy poznać podstawowe definicje. Informacje te ułatwią nam dokonanie prawidłowego wyboru.

Lupy składają się z dwóch głównych elementów: układu optycznego i oprawek. Mogą różnić się między sobą rodzajem powiększenia oraz systemem montowania lup.

Ze względu na sposób montowania lup możemy wyróżnić:

- lupy wklejane w szkła okularów. Są to lupy produkowane indywidualnie dla jednego użytkownika. Parametry takie jak: rozstaw soczewek, kąt patrzenia i odległość robocza, są ustalane indywidualnie (fot. 4),
- lupy mocowane do oprawki okularowej lub do opaski czołowej. Są to lupy, w których przy pomocy pokręteł sami ustawiamy sobie ww. parametry. Dzięki temu lupy mogą być użytkowane przez kilka osób. Tego typu rozwiązanie często wyposażone jest w system uchylny, który pozwala na odchylenie lupy w momencie, gdy nie jest ona potrzebna (fot. 5, 6).

Na rynku dostępne są lupy zabiegowe z powiększeniem 2x, 2,5x, 3x, 4x, 5x i 6x. Do podstawowych zabiegów stomatologicznych najczęściej stosowane jest powiększenie 2x i 2,5x, i takie powiększenie będzie najbardziej odpowiednie dla higienistki do przeprowadzania zabiegu profilaktyki. Większe powiększenie stosowane jest w endodoncji, chirurgii i mikrochirurgii.

Układ optyczny to dwie lub więcej soczewek położonych blisko siebie, umieszczonych w plastikowej oprawce.

Bardzo ważne jest poznanie podstawowych definicji dotyczących tej dziedziny.

Odległość robocza – jest to dystans pomiędzy okiem operatora a polem operacyjnym. Dokonując pomiaru, uwzględniamy odległość między kącikiem oka operatora a kącikiem ust pacjenta. Pamiętajmy, że dokonując pomiaru, musimy ustawić pacjenta w pozycji, w jakiej



Przygotowując się do zakupu, powinniśmy posiadać wiedzę na temat optyki i parametrów lup. Powinniśmy poznać podstawowe definicje. Informacje te ułatwią nam dokonanie prawidłowego wyboru.

pracujemy na co dzień, musimy przyjąć ergonomiczną pozycję ciała. Odległość robocza jest różna, waha się od 30 cm do 55 cm.

Głębina ostrości – zakres odległości, w którym możemy się poruszać i nie tracimy ostrości widzenia (oglądany przedmiot ma ostre, wyraźne kontury). Długa głębina ostrości to parametr pozwalający na pracę w wielu pozycjach.

Pole widzenia – powierzchnia pola widzenia ostrego. W lupach dobrej jakości widoczna jest połowa łuku zębowego.

Kąt konwergencji – kąt, pod jakim ustawione są obie lupy, umożliwiający zejście się ich ogniskowych w jednym punkcie i pod tym samym kątem. Błędnie ustawiony kąt konwergencji jest przyczyną podwójnego widzenia.

Kąt deklinacji – jest to bardzo ważny element, zwłaszcza w pracy z pacjentem leżącym. Dobrze ustawiony, umożliwi pracę bez potrzeby nadmiernego pochylania głowy w dół. Jest to kąt zawarty między linią przechodzącą przez górny brzeg układu optycznego a linią swobodnego patrzenia w dół.

Wybór lup zabiegowych powinien być równie staranny jak zakup okularów korekcyjnych, dlatego powinniśmy

zwrócić uwagę na dodatkowe cechy, które ułatwią nam ich codzienne użytkowanie:

- waga lup. Dobrze, aby waga lup wahała się w granicach od 35 g do 85 g. Lupy cięższe nie będą nadawały się do wielogodzinnej pracy,
- jakość układu optycznego, czyli materiał, z jakiego wykonano układ optyczny. Tylko szklana optyka zapewni odpowiedni komfort widzenia, nie zalecane są soczewki plastikowe,
- sposób czyszczenia. Łatwe mycie i dezynfekcja lup będą możliwe tylko wtedy, kiedy układ optyczny będzie wodoszczelny,
- możliwość łatwego serwisowania. Możliwość wymiany elementów takich jak noski, końcówki zauszników, które ulegają zużyciu, bez konieczności zakupu nowych lup.

Istotnym tematem jest również adaptacja do pracy w powiększeniu, ponieważ pracy w lupach trzeba się nauczyć. Początkowo możemy liczyć się z niewielkimi problemami. Okres adaptacji przebiega bardzo indywidualnie i może trwać nawet około miesiąca. W tym czasie lupy do pracy wprowadzamy systematycznie. Zaczynamy od prostych zabiegów, użytkując je od pół godziny dziennie i w kolejnych dniach wydłużamy czas ich stosowania.

Podsumowując, można stwierdzić, że dobrze dobrane lupy zabiegowe stanowią duże ułatwienie i znacząco podnoszą jakość i komfort pracy. Dzięki powiększeniu możemy być bardziej pewni swoich ruchów, co znacząco rzutuje na przebieg zabiegu. W oczach pacjentów rola zabiegów profilaktycznych nabiera większego znaczenia. Jeżeli chcemy rozwijać swój warsztat, musimy podążać za rozwojem techniki, sięgając po dodatkowe narzędzia, jakimi są lupy zabiegowe. □